

Eksamensoppgaven består av 16 oppgaver.

De 14 første er multiple-choice-oppgaver, der rettelsene skjer automatisk i Inspira.

For hver oppgavesksjon er det flere ulike, men likeverdige oppgaver. Inspira trekker tilfeldige oppgaver av disse for studenten, slik at studentene ikke får identiske prøver.

I disse oppgavene gis det ett poeng for hvert riktige svar, til sammen 60 poeng.

Oppgave 15 er en langsvaroppgave. Studentene besvarer denne på tysk og i hele setninger. Også her finnes det flere versjoner av oppgaven, men studenten får en tilfeldig valgt oppgave med fem spørsmål, der tre velges fritt av studenten. Her er det regnet max 25 poeng for hver oppgave, til sammen 75 poeng.

Oppgave 16 er en muntlig oppgave i to deler. I del en testes uttale, og i del to testes studentens evne til å snakke om kjente temaer fra pensum. Det er til sammen 9 oppgaver, der hver oppgave får max 10 poeng, og det blir 90 poeng sammenlagt.

Spørsmål fra langsvareoppgavene, med sensorveiledning:

Aufgaben:

Frage: Bei der Aussprache der folgenden deutschen Wörter steht der Norweger vor einer Schwierigkeit, die allen aufgeführten Wörtern gemeinsam ist. Um welche Schwierigkeit dreht es sich?

Pfad, Zugführer, lügt, Gold, Grabkammer, brav, liebste

Til sensor: Her dreier det seg om “Auslautverhärtung”. De må kunne forklare hva „Auslaut“ og „Verhärtung“ er, og identifisere stavelsen som grunnenhet for definisjonen. Her bør studenten også komme innpå fenomenet parkonsonanter. Det er fint om studenten på eget initiativ også nevner unntak som “Handlung”, “Adler” osv og begrunner disse.

Frage: Worauf müssen norwegische Sprecher bei der Aussprache deutscher Langvokale wie [e:] [ø:] [o:] besonders achten? Geben Sie auch Wortbeispiele mit diesen Vokalen.

Til sensor: Her er det viktig at studenten får med følgende punkter:

- at disse tyske halvhøye vokalene har noe høyere tungestilling enn de tilsvarende norske
- at de er tydelig monoftongiske, mens de norske har en diftongeringstendens mot slutten av varigheten, fordi tungen glir ned i en enda lavere og/eller mer sentrert stilling.
- At de to rundede vokalene har sterkere lepperunding enn de norske, i tillegg har de “frühe Rundung/späte Abrundung” i tysk, mens det er motsatt i norsk, noe som forsterker det monoftongiske preget i tysk og det diftongiske preget i norsk.

Frage: Wann wird im Deutschen das /r/ vokalisiert? Wie ist das Lautschriftzeichen? Geben Sie Wortbeispiele.

Til sensor: Det finnes tre posisjoner der vokalisert r [ʀ] brukes: etter lang vokal, i den ubetonte stavelse „-er“, og i forstavelene „er-, her-, ver-„. Viktig at de gir mange gode eksempler.

Noen vil kanskje trekke frem at vokalisert r etter lang vokal gir tysk 7 „ekstradiftonger“. Dette er i så fall et pluss i oppgaven.

Frage: Wie spricht man die Buchstabenfolge <ch> im Deutschen? Welche Regeln gelten? Bitte, geben Sie Wortbeispiele.

Til sensor: Her gjelder det å sette opp reglene for dette, at <ch> uttales som [ç] etter framtungevokaler, og som [x] etter baktungevokale r. Et stort pluss om studenten nevner at det her er snakk om to varianter av samme fonem, og vise dette ved eksempler. Videre uttales <ch> som [ʃ] i enkelte ord, som <Chef>. Viktig er det også at <ch> uttales som [k] når det følger en s, som hører til stammen: sechs, Luchs, Fuchs, wachsen

Frage: Wie wird das <s> in folgenden Wörtern gesprochen? *Bus, sechs, Sonne, Röslein, Riese, Ferse, Ilse, wachsen, sprechen, Skandal?* Welche Regeln gelten hier?

Til sensor: Her gjelder det å kunne reglene for når vi bruker stemt og ustemt s-lyd. Og viser at den stemte s-lyden kann få „Stimmtonverlust“.

Frage: Wann kann ein stimmhaftes /z/ die Stimmhaftigkeit verlieren (Stimmtonverlust)? Geben Sie Beispiele.

Til sensor: Her gjelder det å greie ut om akkurat dette fenomenet og vise eksempler på at dette skjer både i ord og over ordgrenser. De bør kjenne til det diakritiske tegnet for Stimmtonverlust: [̥], altså for stemt /z/: [z̥]

Frage: Definieren Sie den Begriff "Diphthong". Welche Diphthonge kennt die deutsche Sprache? Gibt es Diphthonge, die in beiden Sprachen, Deutsch und Norwegisch, benutzt werden? Welche? Welche Unterschiede sind trotzdem vorhanden?

Til sensor: Her er definisjonen viktig, både at det er en glidelyd fra en vokal til en annen, og at det skjer innen en og samme stavelse. Det er viktig å bruke den transkripsjonen vi har lært på kurset for tysk: [æ œ]

ao]. De to første har likhet med to av diftongene i norsk. Viktig å vise hvordan de transkriberes annerledes i norsk, og forklare hvilke forskjeller mellom språkene disse ulike transkripsjonene viser. Gjerne ta med at diftongene er fallende i begge språk, og forklare hva dette innebærer.

Frage: Welche Schwierigkeiten haben Norweger bei der Erlernung der deutschen A-Laute? Geben Sie Wortbeispiele.

Til sensor: Viktig å vise forskjellig lydskrifttegn for tysk og norsk, forklare at begge er „tief“, mens norsk er „Hinterzungenvokal“ og derfor mørk, mens den tyske er „Vorderzungenvokal“ og lys. Forklare at de har samme kvalitet enten de er korte eller lange, lyse i tysk, mørke i norsk. Fint å trekke inn den vokaliserte-r-lyden i tysk som er en mørk A-lyd og vise hvordan misforståelser kann oppstå om nordmenn bruker mørk A-lyd i tysk (Opa/Oper – Klara/klarer)

Frage: Wann wird im Deutschen das /r/ als Approximant (im Lehrbuch "intendiertes /r/" genannt) ausgesprochen? Wie ist das IPA-Lautschriftzeichen? Geben Sie auch Wortbeispiele.

Til sensor: Her er det viktig å være klar over at læreboka har en uortodoks framstilling av denne varianten. De kaller den „intendert“ og innfører et lydskrifttegn som ikke finnes i IPA. I undervisningen har jeg gjort oppmerksom på dette, og kaller den en approksimant med lydskrifttegnet [ɹ̥], i samsvar med IPA-systemet. Det diakritiske tegnet under r-symbolet indikerer at tungen er noe senket i forhold til „Reibe-r“ [ʁ], og at den derfor er vokalisk i karakter (uten friksjon). Denne finner vi etter kort vokal før en Konsonant: dort, Berg, Garn, fertig. Den er alltid stemt!

Spørsmål fra den muntlige delen, med sensorveiledning:

Her dreier det seg først og fremst om å ha god uttale, og å snakke fritt og flytende om kjente temaer.